

พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว และการคุ้มครองสวัสดิภาพ อันจะเป็นประโยชน์
ในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและพัฒนาสถาบันครอบครัว ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้
สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครอง
สถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่บุคคลในครอบครัวได้กระทำต่อกันโดยเจตนาให้เกิดหรือในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ สุขภาพ เสรีภาพ หรือชื่อเสียง ของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตรบุญธรรม รวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“หัวหน้าศูนย์” หมายความว่า หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบและประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๒

คณะกรรมการ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อัยการสูงสุด และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยการสรรหาจาก ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาสตรี ด้านกฎหมาย ด้านวัฒนธรรมและศาสนา ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการพัฒนาศึกษา ด้านการสาธารณสุข ด้านการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนา คุ้มครอง ป้องกัน หรือแก้ไขฟื้นฟูบุคคลในครอบครัว อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

การสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนดในระเบียบ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีทัศนคติและความประพฤติเหมาะสมที่จะทำหน้าที่คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว หรือส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัว

(๓) ไม่เคยถูกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบแล้วเห็นว่าได้กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และไม่เคยถูกคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดตรวจสอบแล้วเห็นว่าได้กระทำการอันเป็นการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ

(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) ไม่เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐ

(๗) ไม่เคยถูกดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพอันเนื่องมาจากการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) ไม่เคยถูกลงโทษในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก กฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

(๙) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับ แต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน หากวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งตามวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ครบวาระการดำรงตำแหน่ง หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งนั้นจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดประชุมติดต่อกันเกินสามครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๔) คณะกรรมการมีมติให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสามครั้ง

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนหลักในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งกำหนดแผนงาน มาตรการ และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๒) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนหลัก แผนงาน มาตรการ และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้งรายงานผลเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๓) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้มีหรือแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้งเสนอความเห็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบาทของประเทศไทยในระดับชาติและนานาชาติในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๔) ส่งเสริมให้มีการสนับสนุน ประสานงาน ติดตามผล และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ที่ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๕) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

หมวด ๓

ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวในเขตพื้นที่จังหวัด และให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็นศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนหลัก แผนงาน มาตรการ และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๒) ให้ความรู้ความเข้าใจ คำปรึกษาแนะนำ และไกล่เกลี่ยประนีประนอม ในเรื่องของปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว รวมทั้งรับแจ้ง รวบรวม และประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงในครอบครัว เพื่อประโยชน์ในการยื่นคำร้องขอหรือคำแถลงต่อศาล และการคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๓) เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ และเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๔) ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือยื่นคำร้องขอหรือคำแถลงต่อศาลเพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งของหัวหน้าศูนย์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๕) ดำเนินการตามแผนงานและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของพนักงานเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และบุคลากรในศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว

(๖) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ต่ออธิบดีและรัฐมนตรี

(๗) ให้ความช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ครอบครัวที่อยู่ในภาวะยากลำบากตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ของครอบครัวหรือตัวแทนของครอบครัว เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนหลัก แผนงาน มาตรการ และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพโดยคณะกรรมการต่อไป

(๙) ดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการหรือกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมอบหมาย

มาตรา ๑๔ ให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือผู้ซึ่งพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมอบหมายเป็นหัวหน้าศูนย์ในพื้นที่จังหวัดนั้น สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นหัวหน้าศูนย์ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว การคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้หัวหน้าศูนย์หรือผู้ซึ่งหัวหน้าศูนย์มอบหมายเป็น เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

มาตรา ๑๕ องค์กรเอกชนใดที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพ อาจขอจดทะเบียนเป็นศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ซึ่งเรียกโดยย่อว่า “ศพค.”

คุณสมบัติของผู้จดทะเบียน การจดทะเบียน และการจดทะเบียน เป็น ศพค. ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กำหนดในระเบียบ

มาตรา ๑๖ ศพค. อาจยื่นคำขอเพื่อให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาให้การช่วยเหลือหรือ การสนับสนุนด้านการเงิน ด้านทรัพยากร ด้านวิชาการ ด้านพัฒนาบุคลากร หรือด้านอื่นใด ในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพ

การยื่นคำขอรับการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดในระเบียบ

หมวด ๕

การส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว

มาตรา ๑๗ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว ให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อดำเนินการให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว ศพค. หรือองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวมีความรู้และความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งเพื่อทำให้มีความรู้และความเข้าใจในการส่งเสริมและพัฒนา
ครอบครัวนั้น ประกอบด้วยความรู้ ดังต่อไปนี้

(๑) ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา ความสมบูรณ์
ของการสมรส การสิ้นสุดแห่งการสมรส การเป็นบิดามารดากับบุตร สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและ
บุตร บุตรบุญธรรม ค่าอุปการะเลี้ยงดู รวมทั้งเรื่องมรดกและพินัยกรรม

(๒) ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือความรู้อื่นที่เกี่ยวกับครอบครัวและสถาบัน
ครอบครัว

(๓) ความรู้และทักษะในการเลือกคู่ครอง การดำรงชีวิตคู่ ความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และ
การควบคุมอารมณ์

(๔) ความรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนและหลังการตั้งครรภ์ ความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูบุตร

(๕) ความรู้ในการประกอบอาชีพ การสร้างงานสร้างรายได้ การออม การจัดการทรัพย์สิน และ
การเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับประกอบอาชีพ เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว

(๖) ความรู้ในสิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมือง สิทธิและสวัสดิการ และแนวทางขอรับการช่วยเหลือ
จากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชน

(๗) ความรู้อื่นใดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวดำเนินการ
ให้เกิดการร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการบูรณาการการส่งเสริมและพัฒนา
สถาบันครอบครัว

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ชายหญิงใดประสงค์จะจดทะเบียนสมรส หากมีการร้องขอคำปรึกษา
หรือคำแนะนำในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว
อาจให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวตามที่ได้มีการร้องขอนั้น หรือประสานศูนย์ส่งเสริม
และคุ้มครองครอบครัว ศพค. หรือองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว
ให้ดำเนินการแทนได้

ในกรณีที่คู่สมรสประสงค์จะจดทะเบียนหย่า นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน
ครอบครัวอาจให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่คู่สมรสซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนหย่านั้น หรือประสาน

ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว ศพค. หรือองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวให้ดำเนินการแทนได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสมัครใจของคู่สมรสดังกล่าว และในการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่คู่สมรสซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนหย่านั้น ให้คำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตร การคุ้มครองดูแลและให้การศึกษาแก่บุตรซึ่งเป็นผู้เยาว์เป็นสำคัญ หากคู่สมรสดังกล่าวยังคงประสงค์ที่จะจดทะเบียนหย่า ให้นายทะเบียนดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัวต่อไป

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่มีปัญหาหรือต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัว บุคคลในครอบครัวอาจขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัวต่อศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว ศพค. หรือหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับการร้องขอดังกล่าวให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำอย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวต่อไป

มาตรา ๒๐ ในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว ให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน เพื่อทำการให้สิทธิประโยชน์หรือสิทธิพิเศษแก่บุคคลในครอบครัวและประกาศการให้สิทธิประโยชน์หรือสิทธิพิเศษดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน

ในกรณีที่ครอบครัวใดประสบความยากลำบากจนถึงขนาดที่ไม่อาจให้การดูแลและเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวได้ อาจร้องขอความช่วยเหลือที่ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว การให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่ประสบความยากลำบากดังกล่าวนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดในระเบียบ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๑ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ยุทธศาสตร์ และแผนหลักในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๑ (๑) เพื่อให้มีการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวแก่บุคลากรในสังกัด

ในกรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการใดประสงค์จะดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนหลักในการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวดังกล่าว เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวแก่บุคลากรในสังกัด อาจขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาให้การช่วยเหลือหรือการสนับสนุนด้านทรัพยากร ด้านวิชาการ การพัฒนาบุคลากร หรือการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนอื่นใด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดในระเบียบ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

หมวด ๖
การคุ้มครองสวัสดิภาพ

มาตรา ๒๒ การคุ้มครองสวัสดิภาพ เป็นการดำเนินการเพื่อให้บุคคลในครอบครัวได้รับความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ที่ดี และป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ และให้หมายความรวมถึงการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การคุ้มครองหรือการป้องกันบุคคลในครอบครัวไม่ให้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และการป้องกันการกระทำความผิดอาญาซึ่งมีลักษณะเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

(๒) การส่งเสริมหรือการสนับสนุนไม่ให้เกิดการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

(๓) การไกล่เกลี่ยหรือดำเนินการให้มีการประนีประนอมเมื่อเกิดการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

(๔) การเยียวยาหรือการบรรเทาทุกข์ผู้ซึ่งถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

(๕) การบำบัดฟื้นฟูผู้ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

(๖) การติดตามดูแลบุคคลในครอบครัวเมื่อเกิดการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

มาตรา ๒๓ ผู้ใดพบเห็นหรือทราบว่าการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ให้แจ้งข้อมูลหรือข่าวสารกรณีดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือแจ้งต่อศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวโดยตรง เพื่อให้การคุ้มครองสวัสดิภาพ

การแจ้งตามวรรคหนึ่งอาจกระทำโดยวาจา เป็นหนังสือ ทางโทรศัพท์ วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ การแจ้งดังกล่าวเมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง

มาตรา ๒๔ เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวตามที่ได้รับแจ้งโดยไม่ชักช้า เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อไป

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษว่าการกระทำความผิดอาญาซึ่งพนักงานสอบสวนเห็นว่า มีลักษณะเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนส่งสำเนาบันทีก

การร้องทุกข์หรือกล่าวโทษไปยังศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวที่ได้รับสำเนาบันทึกการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษดังกล่าวดำเนินการเพื่อให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อไป

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดีเห็นว่า เป็นคดีอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ให้พนักงานอัยการนั้นแจ้งให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวทราบด้วย

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือความปรากฏแก่ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวว่า มีการดำเนินคดีอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ในกรณีให้เห็นสมควร หัวหน้าศูนย์อาจยื่นคำขอต่อศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อให้รอกการพิพากษาคดีนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับรายงานผลการปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพของศาลตามมาตรา ๒๙ หรือของศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวตามมาตรา ๓๗ ก็ได้

ในกรณีที่ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้รับคำขอตามวรรคสาม พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์แห่งการกระทำเป็นภัยร้ายแรงและไม่เป็นประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว จะพิพากษาคดีโดยไม่รอกการพิพากษาคดีนั้นไว้ก่อนก็ได้

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญานั้น สั่งรอกการพิพากษาคดีไว้ให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวส่งคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพและผลการปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพต่อศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่เด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเป็นผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือเป็นผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวเห็นสมควรให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพให้มีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพได้ โดยให้นำบทบัญญัติตามหมวด ๑๕ การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาใช้บังคับแก่การพิจารณาและออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยอนุโลม และให้ถือว่าศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวเป็นองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพครอบครัวตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

มาตรา ๒๙ ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวที่ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ อาจเสนอมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวซ้ำอีก ประกอบการพิจารณาของศาลด้วยก็ได้

มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพอาจเป็นการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกำหนดระยะเวลา
- (๒) ห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวก่อเหตุหรือยุ่งด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม อันจะก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว
- (๓) ห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเสพสุราหรือสิ่งเสพติดใด ๆ ตามกำหนดระยะเวลา
- (๔) ห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าใกล้หรือเข้าไปในที่อยู่อาศัยของผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือให้ออกไปจากที่อยู่อาศัยของผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว
- (๕) ห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ทั้งนี้ รวมถึงการคุกคาม ติดตาม การสะกดรอย การถ่ายภาพ การโทรศัพท์ การส่งข้อความก่อความรำคาญด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือด้วยวิธีการอื่นใดอันก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม
- (๖) ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับคำปรึกษาแนะนำทางจิตวิทยาสังคม หรือการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ณ สถานพยาบาลหรือสถานที่ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- (๗) ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอาการติดสุรา การพนัน สิ่งเสพติดใด ๆ หรือพฤติกรรมอื่นใด ซึ่งเป็นต้นเหตุของการกระทำความรุนแรง ณ สถานพยาบาลหรือสถานบำบัด
- (๘) ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวทำทัณฑ์บน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าอาจจะไปก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญตาม (๕) หรือก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่ผู้ถูกระทำความรุนแรงหรือบุคคลในครอบครัวขึ้นอีก โดยให้ผู้นั้นทำทัณฑ์บนไว้เป็นจำนวนเงินตามแต่ศาลจะเห็นสมควรว่าจะไม่ก่อเหตุร้ายขึ้นอีกตลอดระยะเวลาที่กำหนด โดยจะให้อ่างประกันด้วยหรือไม่ก็ได้
- (๙) ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวส่งมอบอาวุธใด ๆ ซึ่งตนเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ต่อศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวไว้แทนจนกว่าพฤติกรรมของผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวจะเปลี่ยนไป หรือหากผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นเพียงผู้ครอบครองอาวุธดังกล่าวให้ส่งมอบต่อ

ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว และให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวแจ้งต่อเจ้าของผู้มีกรรมสิทธิ์ เพื่อขอรับคืนอาวุธนั้น

(๑๐) ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือบุคคลในครอบครัวที่มีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

(๑๑) ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือเข้ารับการรักษาอื่นนอกจาก (๖) และ (๗) ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข

(๑๒) ขอให้ศาลมีคำสั่งถอนอำนาจปกครองของผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเสียทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวติดต่อเด็กนั้นไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมตามระยะเวลาที่ศาลจะเห็นสมควร ในกรณีที่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้กระทำต่อเด็กซึ่งตนมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู

(๑๓) ขอให้ศาลมีคำสั่งถอนการเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ ในกรณีที่ผู้นั้นได้กระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อผู้ซึ่งอยู่ในความอนุบาลหรืออยู่ในความพิทักษ์

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่มีการร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว โดยบุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพ หัวหน้าศูนย์อาจยื่นคำร้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งให้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวมาให้ความเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อศาล ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพก็ได้

ในกรณีที่หัวหน้าศูนย์มิได้ยื่นคำร้องต่อศาล แต่ศาลเห็นว่าจะประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพ ศาลอาจมีคำสั่งให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวมาให้ความเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อศาล ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพก็ได้

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่มีการร้องขอต่อศาลเพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพ หากศาลเห็นว่ามีเหตุจำเป็นที่จะต้องให้ความคุ้มครองหรือช่วยเหลือผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือบุคคลในครอบครัว ศาลอาจมีคำสั่งให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัวดำเนินการให้ความคุ้มครองหรือความช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าว

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวต้องปฏิบัติตาม ศาลจะกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินกว่าหนึ่งปี เว้นแต่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือการรักษาสุขภาพกายหรือจิตใจของผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ในกรณีที่มีการเสนอข้อมูลทางการแพทย์มาเพื่อประกอบการพิจารณาของศาล ศาลอาจกำหนดเวลาเกินกว่าหนึ่งปีก็ได้

ในกรณีที่ศาลสั่งให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวทำทัณฑ์บน และมีการกระทำผิดทัณฑ์บนให้นำความในมาตรา ๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๒๙ ศาลอาจมีคำสั่งให้ศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว พนักงานเจ้าหน้าที่ ติดตามกำกับให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวปฏิบัติตามคำสั่งและรายงานให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่เห็นสมควร และจะสั่งให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว บุคคลในครอบครัว หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาศาลเพื่อสอบถามความเป็นไปหรือการปฏิบัติตามคำสั่งศาลก็ได้

มาตรา ๓๔ ผู้อยู่ภายใต้บังคับคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพของศาลผู้ใดจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้นั้นมาซึ่งจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ไม่เกินกว่าหนึ่งเดือน ถ้าผู้นั้นได้รับการปล่อยชั่วคราว ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติในระหว่างการปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ความปรากฏต่อศาลเอง หรือจากรายงานของศูนย์ส่งเสริมและคุ้มครองครอบครัว พนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือจากคำร้องหรือคำแถลงของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลในครอบครัวว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้นั้นเปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจมีคำสั่งยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพก่อนครบระยะเวลาที่กำหนดไว้หรืออาจมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยเพิ่มเติมหรือลดเงื่อนไขหรือเพิ่มหรือลดระยะเวลาในการคุ้มครองสวัสดิภาพก็ได้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมากขึ้น ศาลจะสอบถามข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือจะให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวยื่นคำแถลงเป็นลายลักษณ์อักษรต่อศาล เพื่อให้ประกอบการพิจารณาของศาลก่อนที่จะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพก็ได้

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่เกิดการกระทำความรุนแรงในครอบครัวและศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ ประกอบกับผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวถูกดำเนินคดีอาญาอันเนื่องมาจากการกระทำความรุนแรงในครอบครัวด้วย หากผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพครบถ้วนแล้ว ให้ความผิดทางอาญานั้นมีผล ดังต่อไปนี้

(๑) หากการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดตามมาตรา ๒๙๕ มาตรา ๓๗๙ มาตรา ๓๙๑ มาตรา ๓๙๒ มาตรา ๓๙๓ มาตรา ๓๙๗ และมาตรา ๓๙๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้

(๒) ในคดีอาญา ให้ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญารับฟังผลการปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ และนำมาประกอบการพิจารณาว่าเป็นเหตุอันควรปราณีในการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ ตามมาตรา ๕๖ หรือเป็นเหตุบรรเทาโทษตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(๓) การกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นคดีอาญาซึ่งผู้กระทำความผิดได้กระทำ เนื่องจากตนเองถูกกระทำด้วยความรุนแรงหรือถูกกระทำโดยมิชอบซ้ำกันอย่างต่อเนื่องจนเป็นเหตุให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อร่างกายหรือจิตใจอย่างรุนแรง และได้มีการยื่นคำแถลงเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาแล้ว ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๓๗ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่หากรอเข้าไปจะเกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ ของบุคคลในครอบครัว ซึ่งไม่อาจขอต่อศาลตามมาตรา ๒๙ ได้ทันการณ์ ให้หัวหน้าศูนย์มีอำนาจ ออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๒๙ (๓) (๕) (๖) และ (๗) ชั่วคราวได้เท่าที่จำเป็น

มาตรา ๓๘ เมื่อได้มีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา ๓๗ แล้ว ให้หัวหน้าศูนย์ ยื่นคำร้องพร้อมกับส่งคำสั่งดังกล่าวต่อศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่ได้ออกคำสั่งนั้น หากศาลพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วย ให้คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพนั้นมีผลใช้บังคับได้ต่อไป ในกรณีที่ศาลไม่เห็นชอบกับคำสั่ง คุ้มครองสวัสดิภาพดังกล่าวทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือมีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลทำการไต่สวนและมีคำสั่งโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ศาลจะแก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง เพิกถอนคำสั่ง คุ้มครองสวัสดิภาพดังกล่าว หรือจะสั่งเป็นอย่างอื่นได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๙ เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา ๒๓ หรือมีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือผู้เสียหายเป็นผู้ฟ้องคดีอาญาอันมีลักษณะเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัวแล้ว ห้ามผู้ใดลงพิมพ์โฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใด ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลในครอบครัว

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลในครอบครัว ในกรณีที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการหรือประโยชน์สาธารณะ หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบุคคลผู้นั้น และในการเปิดเผยต้องไม่ระบุชื่อหรือข้อมูลส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด ถ้าหากการเปิดเผยนั้นจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร หรือจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต สุขภาพ หรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด จะทำการเปิดเผยไม่ได้ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารด้วย

มาตรา ๔๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่เกิดเหตุ เมื่อได้พบเห็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๓

(๒) มีหนังสือเรียกผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใด เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๓) ตรวจสอบ ประเมินสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น รวบรวมข้อเท็จจริงและสาเหตุเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงในครอบครัว รายงานความเห็นหรือผลการตรวจของผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งเกี่ยวข้อง และสรุปประมวลผล เพื่อให้หัวหน้าศูนย์พิจารณาออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ดำเนินการให้ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับการช่วยเหลือและความคุ้มครองในเบื้องต้นเป็นการชั่วคราว ได้เข้ารับการตรวจรักษาตามมาตรฐานทางการแพทย์ ได้รับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนได้รับการเยียวยา บำบัดฟื้นฟู หรือการช่วยเหลืออื่นใดตามความเหมาะสม

(๕) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาล หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเพื่อดำเนินการตาม (๔)

(๖) ค้นเคหสถานหรือสถานที่เกิดเหตุเพื่อหาและช่วยเหลือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

(๗) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่เสนอต่อหัวหน้าศูนย์เมื่อได้ดำเนินการเรื่องใดแล้วเสร็จ

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัวหรือการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่ศาลสั่งหรือหัวหน้าศูนย์มอบหมาย

การค้นตาม (๖) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่า หากเน้นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอาจถูกประทุษร้ายเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกาย ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๔) และ (๖) ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร มาตรา ๔๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

มาตรา ๔๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๓ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๐ (๑) (๔) หรือ (๖) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๖ ผู้ใดถูกพิพากษาลงโทษจำคุกและคดีถึงที่สุดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งต้องรับโทษโดยมีเหตุตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๖ (๓) ถ้าผู้นั้นยังไม่ได้รับโทษ หรืออยู่ในระหว่างการรับโทษตามคำพิพากษา ผู้นั้นเอง บุคคลในครอบครัวของผู้นั้น หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด เพื่อขอให้ศาลดำเนินการไต่สวนและกำหนดโทษแก่ผู้นั้นเสียใหม่ได้

มาตรา ๔๗ บรรดากฎหมายกระทรวง ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มีการกำหนดฐานความผิดอาญาที่ไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการลดการกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่ประสงค์ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ และหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในปัจจุบัน นอกจากนี้ ไม่มีบทบัญญัติในการบูรณาการความร่วมมือกันทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหาเกิดความซ้ำซ้อนกับการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา สมควรยกเลิกความผิดอาญาฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ปรับปรุงมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัวให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุคคลในครอบครัว และกำหนดมาตรการในการส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม รวมทั้งคุ้มครองป้องกันบุคคลในครอบครัวจากการกระทำความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและกำหนดให้มีการบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกระทำการดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้